

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M. C.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. A. K., advokátkou so sídlom v B., proti žalovaným **1/ Ing. R. H.**, bývajúcim v B., **2/ Ing. M. H.**, bývajúcej v B., oboch zastúpených Doc. JUDr. J. C., CSc., advokátom v B., v konaní **o nariadenie predbežného opatrenia**, vedenom na Okresnom súde Bratislava II sp. zn. 14 C 105/2009, na dovolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 17. septembra 2009 sp. zn. 9 Co 284/2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo 17. septembra 2009 sp. zn. 9 Co 284/2009 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II uznesením zo 4. júna 2009 č.k. 14 C 105/2009-60 žalovaným 1/ a 2/ zakázal predať, scudziť, darovať, vložiť ako nepeňažný vklad do obchodnej spoločnosti, alebo inak nakladať s nehnuteľnosťami, ktorých bezpodielovými spoluvlastníkmi sú žalovaný 1/ a žalovaná 2/, vedenými Katastrálnym úradom B., Správa katastra pre hl. mesto B., nachádzajúcimi sa v katastrálnom území T., okres B., Obec: B. - m. č. R., zapísanými na liste vlastníctva č. X. a to s pozemkom, parcela číslo X., záhrada vo výmere X. m² a stavbou, rodinný dom, súpisné číslo X. na parcele číslo X. až do právoplatného skončenia veci vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 51 C/105/2009. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa sa svojím návrhom na nariadenie predbežného opatrenia domáhala, aby súd zakázal odporcom v zmysle jej návrhu disponovať vyššie uvedenou nehnuteľnosťou. V návrhu uviedla celú genézu týkajúcu sa tejto veci a zároveň svoje tvrdenia uvedené v návrhu podložila listinnými dôkazmi. Navrhovateľka podala aj návrh vo veci

samej, ktorý sa vedie na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 51 C/105/2009. Súd prvého stupňa sa stotožnil so skutkovými a právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a tomuto v plnom rozsahu vyhovel (§ 76 ods. 4 O.s.p.).

Na odvolanie žalovaných Krajský súd v Bratislave uznesením zo 17. septembra 2009 sp. zn. 9 Co 284/2009 uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Po preskúmaní odvolania, napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu odvolací súd dospel k záveru, že (vychádzajúc z toho, že žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaných nevyjadrila) návrh na nariadenie predbežného opatrenia je nedôvodný pre nesplnenie zákonných podmienok 1/ žalobkyňa dôvod pre dočasnú úpravu pomerov navrhovaným predbežným opatrením vyvodzuje z ňou tvrdeného predkupného práva, ktoré jej vyplýva zo spoluvlastníctva spoločnej steny rodinných domov žalobkyne a žalovaných 1/, 2/, poukazujúc na bod 4.6. kúpnej zmluvy, podľa ktorého sa účastníci dohodli, že uvedená spoločná stena je v ich podielovom spoluvlastníctve (s rovnakými spoluvlastníckymi podielmi). Žalobkyňou predložené výpisy z listov vlastníctva však neosvedčujú, že by žalobkyňa mala spoluvlastnícke právo k nejakej (reálne oddelenej) časti nehnuteľností, ktoré sú v katastri nehnuteľností zapísané ako výlučné vlastníctvo žalovaných odporcov 1/, 2/ (v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, LV č. X.). Na tejto skutočnosti nič nemení ani žalobkyňou spomínaná dohoda v bode 4.6. kúpnej zmluvy o tom, že spoločná stena je v spoluvlastníctve účastníkov, ako na to správne poukazujú v odvolaní žalovaní 1/, 2/, keď takáto dohoda nemohla založiť spoluvlastnícky vzťah medzi účastníkmi k spoločnej stene, oddeľujúcej rodinné domy účastníkov. Pokiaľ medzi účastníkmi neexistuje spoluvlastnícky vzťah, nemôže žalobkyňi prináležať ani predkupné právo v zmysle § 140 Občianskeho zákonník, na ktoré sa odvoláva a porušením ktorého odôvodňuje potrebu dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi. V tomto smere teda navrhovateľka neosvedčila ňou tvrdený nárok, čím nebol splnený jeden zo základných predpokladov nariadenia predbežného opatrenia. Súdna teória i prax opakovane dospela k záveru, že spoluvlastnícky podiel neznamená, že by sa vlastnícke právo spoluvlastníka vzťahovalo na určitú konkrétnu časť nehnuteľnosti, ktorá je v spoluvlastníctve, ale je iba číselným výrazom právneho postavenia spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom; znamená mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci, ako mierou sa podieľajú na užívaní spoločnej veci, ako majú prispievať na náklady na užívanie a udržiavanie spoločnej veci a podobne (porovnaj napr. R 19/67). Z uvedeného vyplýva, že aj za predpokladu

existencie spoluvlastníckeho vzťahu by žalobkyňa nebola oprávnená uplatňovať spoluvlastnícke právo len k určitej konkrétnej časti veci – v danom prípade k spoločnej stene, oddeľujúcej dva rodinné domy. **2/** pokiaľ ide o potrebu predbežným opatrením dočasne upraviť pomery medzi účastníkmi vo vzťahu k spoločne vybudovanej studni, žalobkyňa neosvedčila jednak, že je spoluvlastníčkou studne (jej finančná spoluúčasť na vybudovaní studne sama osebe nezakladá spoluvlastnícky vzťah), ale ani že sú tu také okolnosti, ktoré by si dočasnú úpravu vyžadovali – žalovaní 1/, 2/ síce popierajú spoluvlastnícky vzťah žalobkyne k studni, nie však jej finančnú spoluúčasť na jej vybudovaní; zároveň je z obsahu spisu zrejmé, že žalovaní 1/, 2/ (na ktorých pozemku sa má studňa nachádzať) žalobkyňu nikdy nebránili a ani nebránia v jej užívaní, a napokon žalobkyňa sama to ani netvrdí. Samotný odpredaj nehnuteľností žalovanými 1/, 2/ (vrátane pozemku so studňou) nemôže byť dôvodom na nariadenie navrhovaného predbežného opatrenia, pretože ani prípadná zmena vlastníka nezmení nič na právnom postavení žalobkyne. **3/** pokiaľ ide o potrebu dočasnej úpravy pomerov, vzhľadom na výkon práva žalobkyne zo zodpovednosti žalovaných za vady (nedostatočná zvuková izolácia rodinného domu), z obsahu spisu vyplýva, že ku dňu rozhodovania odvolacieho súdu (§ 154 ods. 1 O.s.p., § 167 ods. 2 O.s.p., § 211 ods. 2 O.s.p.) žalovaní 1/, 2/ započali a aj ukončili odstraňovanie vady, čo zdokladovali meracím protokolom. Samotná zmena vlastníka nehnuteľností by rovnako nemala vplyv na zodpovednosť žalovaných 1/, 2/ za namietanú vadu, ani na ich povinnosť vadu odstrániť. Odvolací súd tak dospel k záveru, že ani v tomto prípade nebol naplnený predpoklad potreby dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi konania navrhovaným predbežným opatrením. Zo všetkých uvedených dôvodov napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil (§ 220 O.s.p.) tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktoré odôvodnila § 237 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom) a § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie odvolacieho súdu (alternatívne ho zmeniť tak, že sa uznesenie súdu prvého stupňa potvrdzuje). Uviedla, že naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nastáva, ak bola účastníkovi konania odňatá reálna a efektívna (formálna, či faktická) možnosť konať pred súdom, spočívajúca právne a skutkovo argumentovať k vecnej a procesnej stránke rozhodovanej veci. Odvolací súd v odôvodnení uznesenia na strane 3 uviedol,

že „na odvolanie odporcov 1/, 2/ sa navrhovateľka nevyjadrila“ a to aj napriek tomu, že pred jeho vydaním 17. septembra 2009 žalobkyňa predložila svoje vyjadrenie vo veci 16. septembra 2009, ktorým sa odvolací súd nezaoberal; opieral sa len o tvrdenia a dôkazy predložené žalovanými, svoje rozhodnutie odôvodnil len skutočnosťami uvedenými v odvolaní žalovaných bez toho, aby sa zaoberal argumentmi a dôkazmi predloženými žalobkyňou, bez toho, aby umožnil žalobkyni vyjadriť sa k dôkazom predloženým žalovanými. Tvrdenia žalovaných v odvolaní boli jediným podkladom k vydaniu zmeneného rozhodnutia odvolacím súdom. Dovolateľka namietala nesprávnosť právneho záveru odvolacieho súdu o spoluvlastníctve k spoločnej stene vychádzajúc argumentujúc predkupným právom a ku spoločnej studni, ku ktorej jej svedčí spoluvlastnícke právo originálnym spôsobom (zhotovením). Odvolací súd v konaní o odvolaní proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia riešil vec bez vykonania dokazovania, čím spôsobil, že odvolacie konanie trpí vadou v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. K odstraňovaniu vady spoločnej steny žalovaní prišli dva týždne po vydaní predbežného opatrenia prvostupňovým súdom a tri dni po jeho doručení. Odvolací súd v rozpore s § 213 O.s.p. nevychádzal zo skutkového stavu tak, ako ho zistil súd prvého stupňa a svojím procesným postupom sa odvolací súd dopustil vady majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zotrvála na tvrdení, že zmena vlastníka nehnuteľností vo vlastníctve žalovaných by mala vážny dopad na výkon práva žalobkyňou zo zodpovednosti za vady na spoločnej stene rodinného domu.

Žalovaní k dovolaniu žalobkyne uviedli, že pokiaľ žalobkyňa nepodala vyjadrenie k odvolaniu žalovaných ani v dodatočnej lehote určenej súdom, nie je možné namietat, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovali za vecne správne, dovolanie žalobkyne navrhli zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

V každom dovolacom konaní skúma dovolací súd najskôr to, či dovolanie je podané v zákonom stanovenej lehote, či ho podáva na to oprávnená osoba a či dovolanie je procesne

prípustné (či sa ním napadá rozhodnutie, proti ktorému je dovolanie prípustné podľa § 237 O.s.p. až 239 O.s.p.). Dovolací súd pritom rieši len otázky procesnej povahy. K riešeniu ďalších otázok (napríklad z hľadiska výskytu procesnej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. alebo z hľadiska správnosti právneho posúdenia veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) môže dovolací súd pristúpiť až vtedy, keď bolo dovolanie podané v zákonom stanovenej lehote, subjektom oprávneným podať dovolanie a proti rozhodnutiu, ktoré podľa zákona možno týmto mimoriadnym opravným prostriedkom napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Bez ohľadu na to, či odvolací súd rozhodol rozsudkom alebo uznesením, § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti jeho rozhodnutiu vtedy, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd, vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia [ide o nedostatky v právomoci súdu, v spôsobilosti byť účastníkom konania, v riadnom zastúpení procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom]. Pokiaľ odvolací súd rozhodol uznesením, je dovolanie proti nemu prípustné, ak je napadnuté zmeňujúce uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 1 O.s.p.) alebo potvrdzujúce uznesenie, v ktorom odvolací súd vo výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) alebo ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Ustanovenia odsekov 1 a 2 (§ 239 O.s.p.) neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákomom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením (§ 239 ods. 3 O.s.p.).

V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd uznesením, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Dovolanie žalobkyne smeruje proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), dovolací súd nerozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska stupňa (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.), dovolanie nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu, v ktorom by odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), alebo o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzozemského rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Podľa § 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p. je dovolanie prípustné, ak smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa vo veci samej. Prípustnosť dovolania proti takémuto zmeňujúcemu uzneseniu je založená na rozdielnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a rozhodnutia súdu prvého stupňa. O rozdielne rozhodnutia ide vtedy, ak okolnosti významné pre rozhodnutie veci posúdili oba sudy rozdielne, v dôsledku čoho odlišne určili alebo deklarovali práva a povinnosti účastníkov. Odlišnosťou sa pritom nemá na mysli rozdielne právne posúdenie veci, pokiaľ nemalo vplyv na obsah práv a povinností účastníkov, ale záver súdu odlišne konštituujujúci alebo deklarujujúci práva a povinnosti v právnom vzťahu účastníkov. Pre posúdenie, či ide o zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, nie je významné formálne hľadisko (ako odvolací súd formálne rozhodol alebo ako formálne svoj výrok označil), ale obsahové hľadisko (vzájomný vzťah rozhodnutia odvolacieho súdu a rozhodnutia súdu prvého stupňa v tom zmysle, či práva a povinnosti účastníkov v danom právnom vzťahu posúdili odlišne). Významné nie je ani to, či výroky rozhodnutí súdov oboch stupňov sú alebo nie sú odlišne naformulované – aj v tomto zmysle je rozhodujúce obsahové hľadisko. Pokiaľ odvolací súd vo svojom rozhodnutí posúdil práva a povinnosti účastníkov daného právneho vzťahu inak (nezistil splnenie zákonných dôvodov na nariadenie predbežného opatrenia) a preto návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol, potom sa jedná o zmeňujúce rozhodnutie, ak súd prvého stupňa na rozdiel od uvedeného, uvedenému návrhu vyhovel a predbežné opatrenie nariadil. I keď v danom prípade ide o zmeňujúce rozhodnutie (§ 239 ods. 1 O.s.p.) z procesného hľadiska je proti takémuto rozhodnutiu dovolanie neprípustné, pretože sa jedná o uznesenie odvolacieho súdu o predbežnom opatrení (§ 239 ods. 3 O.s.p.).

So zreteľom na obsah dovolania a vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) dovolacieho súdu skúmať vždy, či v konaní nedošlo k závažným procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa § 236 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 239 O.s.p., ale zaoberal sa aj otázkou, či v konaní pred odvolacím súdom nedošlo k vadám v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu), ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. nie je predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné. Treba ale uviesť, že z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných väd ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významný subjektívny názor účastníka o tom, že v konaní došlo k jednej z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Dovolateľka vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Žalobkyňa namietala, že konanie je zaťažené procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá podľa jej názoru spočívala v tom, že odvolací súd vec neprejednal a rozhodol výlučne iba na základe odvolania, ktoré podali žalovaní, keď uviedol, že žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaných nevyjadrila aj napriek tomu, že žalobkyňa takéto vyjadrenie podala (16. septembra 2009) ešte pred vydaním rozhodnutia odvolacím súdom.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor), porovnaj napr. sp. zn. III. ÚS 156/06, sp. zn. III. ÚS 331/04, sp.zn. II. ÚS 174/04.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky(...). Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).

Citovaný čl. 46 ods.1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m. m. I. ÚS 22/03).

Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) zmyslom a účelom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (m. m. I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98). Z judikatúry tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94). Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

Konaním súdu sa rozumie jeho procesný postup, nie však samotné rozhodovanie. Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu. Samotné súdne rozhodnutie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany, musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania, pri jeho vydaní (vyhlásení a vyhotovení) musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na prvky zrozumiteľnosti, určitosti, jasnosti a súladu jeho skutkových i právnych dôvodov vo vzťahu k výroku. Procesný postup súdu pri konštituovaní rozhodnutia, ktorý nenachádza oporu v zákone, je preto potrebné považovať za závažnú vadu nenaplnujúcu materiálnu stránku práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces, ktorá v konečnom dôsledku objektívne bráni riadnemu (účinnému a efektívnemu) uplatneniu dôležitých procesných práv účastníkov konania slúžiacich na ochranu ich práv a oprávnených záujmov v občianskom súdnom konaní. Nemožno opomenúť, že procesný úkon účastníka súdneho konania, ktorý má podstatný vplyv na ďalšie súdne konanie je možné považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu. Ak je účastník konania z uplatnenia tohto procesného úkonu vylúčený alebo v značnej miere obmedzený pri jeho uplatnení v dôsledku nesprávneho postupu súdu, dochádza v takomto prípade k stavu, kedy sa mu postupom súdu odníma možnosť konať pred súdom, porušuje ústavné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb (§ 1 O.s.p.). Odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkovi konania odníma tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. Konaním súdu sa rozumie predovšetkým jeho procesný postup. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Súdna ochrana sa poskytuje v materiálnom ponímaní, čo tiež znamená, že nie každé procesné pochybenie súdu, alebo jeho nesprávny procesný postup, ktorým dochádza k odopretiu procesného práva účastníkovi konania, je považovaný za súčasť základného práva na súdnu ochranu. Súdna ochrana nie je poskytovaná formálne. Dôležitými hľadiskami sú tie, ktoré vo svetle prípadu dávajú jednoznačnú odpoveď na otázku, či procesný úkon z uplatnenia ktorého bol účastník vylúčený mal podstatný vplyv na ďalšie konanie. Za odňatie možnosti konať

pred súdom nemožno považovať rozhodnutie, ako výsledok vecnej rozhodovacej činnosti súdu, ani v ňom vyslovený právny názor, s ktorým sa účastník nestotožňuje. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza.

Podľa ustanovenia § 209a ods. 1 O.s.p., ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete, doručí súd prvého stupňa bezodkladne odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov, aby sa k odvolaniu vyjadrili.

Na výzvu súdu prvého stupňa z 13. júla 2009 (č.l. 70 spisu) žalobkyňa 16. septembra 2009 (č.l. 94 spisu) tomuto doručila vyjadrenie k odvolaniu žalovaných, na ktoré odvolací súd pri vydaní rozhodnutia 17. septembra 2009 neprihliadal, čo vyplýva z jeho odôvodnenia.

O vadu podľa § 237 f/ O.s.p. ide vtedy, ak by išlo o postup nesprávny (z hľadiska zachovania postupu súdu určeného zákonom). Základnou otázkou je posúdenie, či postup odvolacieho súdu v danej veci bol správny (v súlade so zákonom), ak odvolací súd v konaní o odvolaní vydal zmeňujúce rozhodnutie (t.j. o právach a povinnostiach účastníkov rozhodol inak ako súd prvého stupňa) bez toho, aby vzal zreteľ na obsah vyjadrenia žalobkyne k odvolaniu žalovaných. Vyjadrenie k odvolaniu patrí k základným a neopomenuteľným procesným úkonom účastníka konania s podstatným vplyvom na ďalšie konanie, ktorým sa zabezpečuje princíp „rovnosti zbraní“ pri rešpektovaní zásady spravodlivosti. Na vykonanie tohto úkonu bola žalobkyňa písomne vyzvaná súdom prvého stupňa nad rámec povinnosti vyplývajúcej z § 209a ods. 1 O.s.p., pretože v danom prípade odvolanie nesmerovalo proti rozhodnutiu vo veci samej. Ustanovenie § 209a ods. 1 O.s.p. účastníkovi konania nebráni vyjadriť sa k doručenému odvolaniu a v prípade, že k tomu dôjde, je súd povinný prihliadať na jeho obsah. Ak súd svojím procesným postupom umožnil vykonanie úkonu na ochranu práv a oprávnených záujmov účastníka v odvolacom konaní, bolo jeho povinnosťou na takýto úkon prihliadať, preto ak bez ďalšieho neprihliadol na jeho obsah pri rozhodovaní (resp. uviedol, že k jeho vykonaniu nedošlo a toto konštatovanie sa ukáže nesprávne), dochádza v takom prípade k nesprávnemu postupu súdu, ktorý zakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj Najvyšší súd Slovenskej republiky sp.zn. 3 Cdo 189/2008). Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že procesný postup odvolacieho súdu zavŕšený dovolaním napadnutým uznesením odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené

uznesenie súdu prvého stupňa tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia sa zamieta, je zaťažený vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p., existencia ktorej je vždy dôvodom pre zrušenie dovolaním napadnutého rozhodnutia. Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.). Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť uznesenie odvolacieho súdu i procesnú neprípustnosť dovolania žalobkyne (§ 239 ods. 3 O.s.p.), dovolaciemu súdu nebola daná možnosť zaoberať sa vecnou správnosťou rozhodnutia (najmä z hľadiska uplatnených dovolacích dôvodov v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.) a ďalšími námietkami žalobkyne uvedenými v dovolaní.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 8. apríla 2010

JUDr. Vladimír Magura, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Adriána Borovská